

Kesällä laidun ruokkii hevosen

Susanna Särkijärvi, Helena Jansson ja Aaro Närvänen, MTT

Hyvä laidun on hevosen kasvatuksen edellytys. Imettävien tammojen tulisi päästä kesällä laitumelle. Suomen kesä saattaa kuitenkin olla ankara, joten laitumellakin pitäisi olla suojaa säältä. Laiduntamista kannattaa myös suunnitella etukäteen.

Laiduntaminen on varsallisille tammoille paras ja taloudellisin ruokintatapa. Varsoille laidun tarjoaa luonnollisen kasvu ympäristön, jonka sosiaaliset ja fyysiset virikkeet antavat parhaat lähtökohdat kehitykselle.

Laidunolosuhteiden tulee kuitenkin olla hyvin järjestetyt. Laidunlohkojen on oltava sopivan kokoisia ja tuottavia hevosmäärään nähden. Niitä on myös varattava riittävästi laidunkiertoon. Laidunalueiden kestämisen ja puhtaanapidon kannalta olisi suotavaa, että alueita voitaisiin vaihtaa ja jättää joku laidun välillä lepäämään ja toipumaan.

Laitumelle olisi hyvä varata myös suojaa sääolosuhteita vastaan. Käytännössä on todettu, että hevoset hakeutuvat suojaan niin äärimmäiseltä kuumuudelta kuin sateelta ja tuuleltakin. Tämä edellyttää kuitenkin, että säänsuoja miellyttää hevosta. Myös metsikkö voi toimia säänsuojana.

MTT Ypäjällä rakennettiin EquineLife-hankkeessa laitumelle säänsuoja varsallisia tammoja varten.

Näin hevoslaidun suunnitellaan

Usein varsallisten tammojen määrä vaihtelee jonkin verran vuosittain, joten laidun alaa tulisi pystyä säätämään joustavasti. Tämä voidaan toteuttaa joko lohkojen kokoa tai määrää muuttamalla. Paras tilanne olisi silloin, jos varsalliset tammot pääsisivät joka kesä uudistetulle laidunlohkolle. Silloin loistartunnat ja sairausriskit voitaisiin minimoida. Usein tämä ei kuitenkaan ole mahdollista. Myös ravinnon laatu on tärkeää, joten lannoituksesta ja kasvuston puhtaudesta on huolehdittava.

Viljellyn laidunalan tarve hevosta kohti vaihtelee kauden aikana sää- ja kasvuolosuhteista riippuen noin 0,25–0,5 ha:iin. Varsallisilla tammoilla ja kasvavilla varsoilla ravinnontarve on hyvin suuri, joten niille ja esimerkiksi yksivuotiaille varsoille on hyvä varata peltolaidunta 0,5 ha/hevonen. Hevosryhmällä on käytössään kauden aikana

kolme syöttölohkoa, joilla kierto järjestetään. Luonnonlaitumilla toimitaan maaston ja kasvillisuuden ehtojen mukaisesti.

Kasvien kasvurytmi muuttuu kesän aikana. Siten sama alue ruokkii kesäkuussa kuusi, heinäkuussa kolme ja elokuussa kaksi hevosta. Usein ongelmaksi muodostuu suuri sadontuotto keväällä, joten laidunnus tulisi aloittaa mahdollisimman varhain. Puhtailta alueilta voidaan myös korjata satoa alkukesällä.

kuvat: Helena Jansson

Myös metsikkö voi toimia säänsuojana.

Valmis säänsuojakatos odottaa käyttäjiä Ypäjällä.

Laidunjärjestelyt Ypäjällä

Uusi säänsuojakatos sijaitsee peltoalueella, jossa on kaiken kaikkiaan noin 15 hehtaaria laitumeksi sopivaa maata. Laidunkäyttöön on nyt otettu tästä noin puolet, ja alue on aidattu neljäksi lohkoksi. Periaatteessa yksi lohko voidaan näin jättää uudistukseen tai rehuntekoon. Ylimääräinen lohko saattaa esimerkiksi kuivina vuosina olla hyvinkin

tarpeellinen. Imettäviltä tammoilta ei nimittäin saa ruoka loppua missään tapauksessa!

Itse katos mitoitettiin noin kymmentä varsallista tammaa varten. Rakennuksen tuli sopia jo olemassa olevaan rakennuskantaan, tarjota suojaa kaikista ilmasuunnista ja olla hevosliikenteen suhteen turvallinen ja joustava. EquineLife-hankkeen periaatteiden mukaisesti rakennusmateriaaleiksi valittiin uusiutuvia tai kierrätysmateriaaleja. Puurunkoinen ja huopakattoinen rakennus sai ympärilleen olkipaaleista ladotut seinät, joissa on teräsverkolla lujitettu kalkkirappaus.

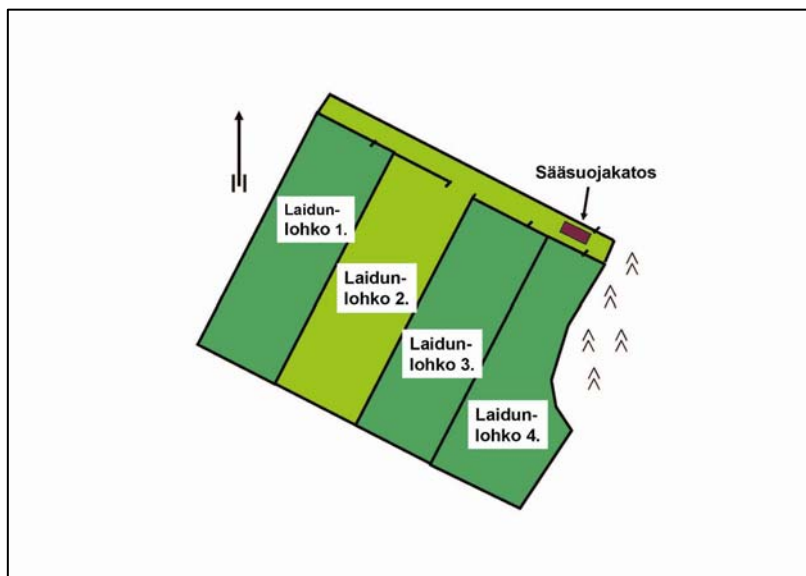
Katoksen alue salaojitettiin ja päällystettiin hakkeella. Näin alueesta saatiin pitävä ja kuiva. Valumavedet johdettiin hiekkasuodattimeen, jossa tapahtuu ravinteiden talteenotto.

Alkuperäisestä suunnitelmasta on vielä toteuttamatta laidunlohkoja yhdistävä käytävä. Sitä pitkin hevoset pääsevät katoksen suojiin, jossa ovat myös juottopaikka ja kivennäisastia. Käytävän vastakkaisessa päässä on portti, joten hevosia ei tarvitse hakea katoksesta autotietä pitkin.

Laidunjärjestelmää testataan tänä vuonna. Laidunnuksen järjestämisestä kertynee näin lisää tietoa ja kokemuksia. Myös eri kasvilajien soveltuvuudesta hevoslaitumiin saadaan tietoa samana aikaa toteutettavassa laidunkokeessa.

Lue lisää: www.equinelife.fi

Lisätietoja: susanna.sarkijarvi@mtt.fi
puh. (02) 7636 5617

Laidunkierto on hyvä varata ylimääräisiäkin lohkoja, jotka voidaan ottaa käyttöön jos reutilanne niin edellyttää.